

Naslovnica » Kategorija » Zašto nema parkova? Slučaj Lanište

Zašto nema parkova? Slučaj Lanište

SAŠA ŠIMPRAGA 19. RUJNA 2022.

IZDVOJENO, PLANET ZEMLJA

Jedna od, barem teoretski, mogućih lokacija za formiranje javnog parka na Laništu. (Foto: Saša Šimpraga)

U serijalu o zagrebačkim kvartovima koji nemaju javne parkove, ili ih imaju ali su nezadovoljavajući, Saša Šimpraga ukazuje i na neke od mogućnosti da se to ispravi. Urbanizacija koja se odvija na Laništu, kao i na Blatu nešto zapadnije, slijedi obrazac čitavog naselja koje sa svakom novom zgradom samo sebe zakida. Uz katastrofalni urbanizam, jedna od karakteristika toga naselja je pretežno izrazito loša arhitektura.

Kada je 2006. godine raspisan arhitektonsko-urbanistički natječaj za Arenu Zagreb, lokacija za koju se tražilo rješenje i potom 2007. odabran projekt, nalazila se sjeverno od Jadranske avenije. U konačnici, Arena je izgrađena južno od iste ulice tj. na potpuno drugoj lokaciji i po potpuno drugom projektu od onoga koji je odabran na natječaju. Natječaj koji su pripremile gradske stručne službe pokazao se potpuno

uzaludan, a i javni novac je potrošen. Slučaj ilustrativno pokazuje (ne)uspješnost i izostanak svakog autoriteta zagrebačkih urbanističkih službi koje su potpuno devastirane nakon nekoliko desetljeća negativne selekcije i politika koje javni interes u gradogradnji nisu stavljale na prvo mjesto. Upravo zato moglo se i dogoditi da jedno od novijih novozagrebačkih naselja, Lanište, bude izgrađivano bez smislenog plana i bez – odgovarajućeg javnog parka.

Lokacija i prvonagrađeno rješenje na natječaju za Arenu Zagreb. (Foto: DAZ)

Kolokvijalno, često se govori o tome da je Zagreb odustao od urbanizma, no preciznije, grad se jednostavno transformirao na način da se izgrađuje drugačije i s nižim setom očekivanja, pa takav sustav stručne službe servisiraju. Promjena takvog pristupa ono je što zagovara gradska uprava gradonačelnika **Tomislava Tomaševića** i od koje u tome smislu postoje velika očekivanja.

Na Laništu, unutar kvarta, najbolji urbanistički standard postoji kod bivšeg naselja Februarskih žrtava, preimenovanog 1994. godine u Remetinečki gaj, a koje je građeno krajem 1950-ih. No, tamošnje postojeće zelene površine oko zgrada su

manjih veličina, odnosno nisu planirane za veće naselje i nemaju kapacitet nositi čitavo Lanište. Odmak od onoga što imamo i što se na Laništu gradi danas djelomično nadomješta i dio naselja izgrađen u drugoj fazi krajem 1980-ih i početkom 1990-ih, neposredno uz Jadransku aveniju. Blokovski standard kakav je ostvaren na nizu točaka u gradu i ovdje je osigurao zelene površine unutar blokova. No, tek jedan od njih danas nudi kakav-takav potpuniji zeleni „pejzaž“, osjećaj parka, dok su ostali pretvoreni u manja dječja igrališta i veća parkirališta.

---

*Svojevrnsni paradoks je da
“
Lanište (i Blato) dobro
kotiraju na tržištu nekretnina,
u prvome redu zbog Arene i
Arena centra, no objektivno,
radi se o dijelovima grada koji
pružaju nisku kvalitetu
stanovanja i života*

Kako je naselje raslo – urbanistički kaos i podržavana nekvaliteta najgora je oko ulice Jaruščica – sporadično su se javljali i pokušaji lokalnog stanovništva da neke od preostalih zelenih površina pokušaju sačuvati. Ističu se dva pokušaja. Jedan je na parceli koja je privremeno i bazično bila uređena kao javni parkić, no radilo se o građevinskom zemljištu na kojem je u konačnici zgrada progutala park. Indikativan je i pokušaj stanara da u svojoj borbi taj parkić nazovu Braniteljskim, računajući na povlašteni status ratnih veterana u posttranzicijskom društvu, no ni to nije pomoglo.

Drugi pokušaj koji je rezultirao *stausom quo* je zemljište uz samu Jadransku aveniju na kojem je također predviđena gradnja, no objekata društvene namjene. Pokušaja, i arhitektonskih natječaja, je bilo, ali ništa nije izgrađeno, a prostor je u međuvremenu već godinama korišten kao veće nogometno igralište. Drugdje za tako nešto mjesta nema, iako položaj uz bučnu aveniju i nije idealno mjesto za sport i rekreaciju. Ta lokacija ima logiku izgradnje, no s obzirom na sužene mogućnosti parkovno-rekreacijskih površina na Laništu, igra važnu ulogu u kompenzaciji svih onih javnih sadržaja koji Laništu nedostaju. Građani su se snašli, pokušali osigurati za sebe ono

što im gradske stručne službe nisu osigurale – ni pokušale osigurati, pa je igralište rezultat improvizacije i građanskog angažmana.

Kako bi se barem otprilike zadovoljio urbanistički standard, potreba za zelenim površinama tj. javnim parkovima na Laništu, u osnovi i unatoč svemu, još uvijek postoji nekoliko mogućnosti. Prva je formiranje centralnog parka za kvart u Ulici Ive Robića, što podrazumijeva otkup parcela i promjenu GUP-a u korist parka budući da je prostor sada zaveden kao rekreacijska zona. Radi se o površini koja je jedno vrijeme funkcionirala kao golfski teren. Rekreacijski sadržaj može biti uključen i u program budućeg parka, odnosno već je dijelom ostvaren formiranjem spomenutoga nogometnog igrališta uz Jadransku aveniju, no ono se nalazi po GUP-u u još uvijek građevinskoj zoni. Površina tog prostora omeđenog Dugootočkom i Robićevom omogućila bi pristojan park.

Druga mogućnost je formiranje parka na nekoj drugoj lokaciji, a logična točka su parcele u neposrednoj okolici Arene Zagreb, no i to podrazumijeva otkup parcela i promjenu GUP-a. Sve te instrumente gradska uprava ima. Pozicija s južne strane Arene park bi smjestila u središte naselja, a prednost je i vezanost za (drugačije) javne prostore oko Arene.

Kolokvijalno, često se govori o tome da je Zagreb odustao od urbanizma, no preciznije, grad se jednostavno transformirao na način da se izgrađuje drugačije i s nižim setom očekivanja, pa stručne službe takav sustav servisiraju

Treća opcija je alternativa nedostatku prostornih kapaciteta Laništa tražiti u okruženju postojećeg naselja, npr. čak sa sjeverne strane Jadranske avenije, no i tamo se planira opsežna izgradnja, ili drugdje. Mogućnost je i konačno spajanje

Laništa i Jaruna pješačkim mostom, kako bi se olakšala komunikacija prema Jarunskom jezeru. Taj most grad i inače treba.

Zadnja opcija je novi GUP koji će drugačije regulirati i ograničiti dosadašnji tip izgradnje ne samo na i oko Laništa, a što možda otvara mogućnost povratku na barem (danas već zastarjele) urbanističke standarde naselja Februarskih žrtava/Remetinečkog gaja koji nudi dovoljno zelenila na razini parcele tj. u neposrednoj okolini zgrada. Ta opcija ne isključuje prethodne, već ih nadopunjuje. No, to neće popraviti one dijelove Laništa koji su urbanizirani izrazito nekvalitetno i mjestimično bez mogućnosti poboljšanja. Urbanizacija koja se i sada događa na Laništu (i Blatu nešto zapadnije) slijedi obrazac čitavog naselja koje sa svakom novom zgradom samo sebe zakida. Jedna od karakteristika tog naselja je, uz katastrofalni urbanizam i pretežno izrazito loša arhitektura. Svojevrsni zagrebački paradoks je da ta naselja dobro kotiraju na tržištu nekretnina, u prvome redu zbog Arene i Arena centra, no objektivno radi se o dijelovima grada koji pružaju nisku kvalitetu stanovanja, a posljedično i života. Da bi se to promijenilo, važan je (i) park.

Serijal tekstova "Zašto nema parka?" napisan je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem provedenog Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.